

МІНІСТЕРСТВО НАУКИ ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЗАПОРІЗЬКА ДЕРЖАВНА ІНЖЕНЕРНА АКАДЕМІЯ

ТИХОНОВСЬКА Олександра Сергіївна

КОНЦЕПЦІЯ СТВОРЕННЯ САДОВО-ПАРКОВОГО ПРОСТОРУ ДЛЯ
НАУКОВИХ РОЗВАГ НА ПРИКЛАДІ М. ЗАПОРІЖЖЯ

Спеціальність 8.06010103 – Міське будівництво та господарство

Автореферат
кваліфікаційної роботи на здобуття
звання магістра

Запоріжжя – 2016

ВСТУП

Сучасне суспільство у всіх видах своєї діяльності знаходиться під впливом технічного прогресу, що потребує постійного підвищення знань людиною природничих наук – зокрема, фізики та хімії. Задля їх популяризації у суспільстві була розроблена концепція такого садово-паркового простору, що насичений інтерактивними науковими експонатами і атракціонами, можливостями для квестів та логічних ігор.

Якщо розглянути проблематику цього питання у філософському контексті, то ми побачимо, що просто для того, щоб вижити, ми маємо пройти дев'ятирічне навчання у школі, де отримаємо елементарний курс знання фізики і хімії. Однак зазвичай стан приладів у шкільних і навіть вузівських лабораторіях носить занедбаний і неробочий характер, а програми цих курсів досить складні. Тому вирішення питання розповсюдження знань з фізичних явищ та хімічних утворень серед населення є важливим і актуальним.

Освітній рівень населення пов'язаний з демографічними процесами, впливає на місце держави в світі, її майбутнє, розвиток промисловості, зростання матеріального добробуту. Висококваліфікована праця дозволяє залучити потік інвестицій в Україну.

Єдиний ландшафтний простір такого типу існує лише у польському місті Краків і носить назву «Сад дослідів імені Станіслава Лема». Найбільш схожі за ідеєю – інтерактивні музеї. Це науковий центр NEMO у Амстердамі, Центр науки у Лондоні, «Експлораторіум» у Сан-Франциско. В Україні існує два таких музеї – у Києві та Одесі, що мають близько 250 експонатів.

Актуальність проблеми створення такого простору у всіх містах України:

- 1) легкий і веселий спосіб зацікавити дітей та молодь займатися фізикою, хімією, астрономією, геологією тощо;
- 2) можливість проводити практичні заняття школярів та студентів на природі і свіжому повітрі,

- 3) працевлаштування для студентів-фізиків, хіміків та інших природничих наук;
- 4) центр дозвілля для людей різного віку;
- 5) розширення і поглиблення знань населення з природничих наук;
- 6) при реалізації проекту лише в одному або декількох містах – розвиток туристичного потенціалу.

Мета та задачі роботи. Мета – створення концепції проектування садово-паркових просторів для наукових розваг, їх зонування, можливості використання будівель і споруд, устаткування та інвентар, озеленення території.

Для цього потрібно вирішити такі задачі:

- як класифікувати такі простори;
- вибір розміщення парку;
- зонування та об'ємно-планувальна структура;
- вибір атракціонів;
- система озеленення;
- популяризація парку у різних вікових груп;
- сезонність відвідування парку, простій у зимовий час.

Об'єкт дослідження – садово-паркові простори для наукових розваг.

Предмет дослідження – створення садово-паркових просторів для наукових розваг.

Для досягнення поставленої мети будуть використовуватись методи:

- теоретичні – методи аналізу, синтезу та індукції;
- емпіричні – методи опису і опитування;
- системного аналізу.

Основні результати роботи – створення ескізного проекту реконструкції парку Металургів у м. Запоріжжя на основі рекомендацій, отриманих в результаті досліджень науково-інтерактивних парків та музеїв.

Наукова новизна – створення рекомендацій для проектування садово-паркових просторів для наукових розваг.

Практичне значення роботи - створення садово-паркового простору, що зможе збільшити зацікавленість населення, особливо молоді, явищами природи і науковими досягненнями є актуальним і сьогодні і в майбутньому. Для застосування результатів дослідження можна залучити Міністерство освіти і науки України, іноземні грантодавчі організації та приватних інвесторів.

Апробація роботи – за результатами досліджень опубліковано тези доповіді на науково-технічній конференції ЗДІА у 2015 р.

Обсяг та структура роботи. Робота складається з вступу, чотирьох розділів, загальних висновків і переліку посилань. Основний зміст роботи викладений на 81 сторінці комп'ютерного тексту, у тому числі 27 рисунків та 4 таблиці. Список використаної літератури складається з 45 джерел.

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ РОБОТИ

У вступі обґрунтовано актуальність теми магістерської роботи викладено мету і завдання дослідження, наукову новизну і практичне значення роботи.

У першому розділі наведені основні відомості про існуючі на даний час парки та інтерактивні музеї, що відповідають темі дипломної роботи. Описані історичні передумови формування тематичних парків. Вибірка прикладів включає в себе музеї, що розташовані і в державах СНД, і у світі.

Серед музеїв описані: «Експериментаніум» у Києві та Одесі, музей «Блумфілд» у Єрусалимі (Ізраїль), науковий центр NEMO у Амстердамі (Нідерланди), містечко науки і техніки у Парижі (Франція), Лондонський музей науки, музей «Еврика» у Вантаа (Фінляндія), музей науки у Осаці (Японія), музей науки у Валенсії (Іспанія), Science gallery у Дубліні (Ірландія), Exploratorium у Сан-Франциско (США), Лабіринтум (Санкт-Петербург, Російська Федерація) та Центр науки у Сингапурі. Серед парків, що мають науково-інтерактивну або футуристичну концепцію: Сад дослідів ім.

Станіслава Лема у Кракові (Польща), «Поля чуттєвого досліду» у Нюрнберзі (Німеччина), парк Ла Віллет у Парижі (Франція), «Футуроскоп» (Пуату, Франція), Сад космічних роздумів (Шотландія, Великобританія).

Перший розділ також включає у себе передумови формування лабіринтів, так як при аналізі парків та музеї виявилось, що це частий елемент їх устаткування. Наведена класифікація лабіринтів та мейзів (плутанць).

У другому розділі аналізуються вимоги до проектування близьких за типологією ландшафтних просторів. Майстер-план є основою всіх дизайнерських, проектних, будівельних робіт по створенню об'єктів індустрії розваг: парків розваг та відпочинку, водних парків, центрів сімейного дозвілля, освітніх комплексів, дарк-райд, тематичних кафе та інших.

При розробці концепції об'єкта індустрії розваг береться до уваги досягнення балансу між креативністю, створенням незабутніх ефектів і прийнятною вартістю тематичного оформлення об'єкта.

Дитячі парки призначені для ігор, розваг, фізкультури, культурно-просвітницьких занять і художнього виховання дітей у природньому середовищі.

При проектуванні дитячих парків потрібно вирішувати наступні питання:

- використання найбільш сприятливих факторів природного середовища, що сприяють активному відпочинку, фізичному та розумовому розвитку дитини;

- розміщення роздільних за віковим критерієм секторів, майданчиків і пристроїв для різних видів ігрової, пізнавальної та творчої діяльності дітей при обмеженні розважальних елементів;

- формування паркового ландшафту як спеціальної середи для рекреаційної діяльності дітей з досягненням образного і пізнавального складу його елементів.

Описаний процес створення парку, його функціональне зонування.

У третьому розділі розроблені рекомендації щодо проектування садово-паркових просторів для наукових розваг на основі попередньо викладеної у роботі інформації.

За специфікою використання такий простір буде монофункціональним, наближеним за функціями до дитячих парків і парків-атракціонів, тому при створенні нової концепції було прийняте рішення орієнтуватися на них, так як у структурі дозвілля сучасної людини розваги і видовища займають чільне місце.

В ході проекту розроблено три можливі варіанти зонування парку, варіанти розподілу цих зон на наукові сектори, викладені об'ємно-планувальні рішення.

Формування зони атракціонів, розмір і конфігурація їх у структурі парку організовується залежно від наявних природних і територіальних ресурсів. Для деяких видів наукових дослідів необхідні досить великі і рівні площини без перешкод.

При створенні мережі парків порушується питання розміщення моделей, що потребують закритих від атмосферних явищ просторів, або таких, що потребують закріплення на стінах і стелях. В такому випадку неможливо обійтися без спеціальних споруд – будинків або павільйонів.

Вибірка будівель, які можуть бути розміщені на території:

- павільйон змінної експозиції (виставкова зала);
- лекторій, кінозал;
- науковий театр;
- павільйон для настільних ігор;
- квест руми (ескейп руми);
- планетарій.

Моделі експонатів повинні виконуватись з використанням геометрично правильних планувальних форм, застосуванням стандартних деталей обладнання, з простими і складними конструкціями споруд з дерева, металу, пластика, природного каменю, монолітного бетону. Наведені дані щодо розподілу обладнання по території парку.

Четвертий розділ включає в себе безпосередньо застосування рекомендацій на практиці – на прикладі парку Металургів у м. Запоріжжя. За проектом благо- влаштовується $S=2,21$ га території.

Головний вхід, виходячи з архітектурно-планувальної організації району, розташований з урахуванням основних потоків відвідувачів – зі сторони пішохідної дороги, що проходить через житлову забудову і відходить від головного проспекту міста.

При проектуванні саду було вирішено надати йому рис народногосподарського профілю міста. Зони суміщені.

Майданчики для обладнання і відпочинку влаштовується на вільній від дерев території.

У північно-західній частині саду знаходяться залишки танцювального майданчику – після реконструкції він стане фундаментом для павільйону постійної експозиції та науково-технічних виставок у закритому від атмосферних явищ просторі.

Дорожньо-стежкова мережа упорядковується з архітектурно-композиційними елементами саду. Розміщення, напрямок і ширина забезпечують зручність пересування, а також швидку евакуацію відвідувачів парку.

ЗАГАЛЬНІ ВИСНОВКИ

Формування садово-паркових просторів та музеї як рекреаційних центрів системи суспільного обслуговування сприяє вдоволенню зростаючих запитів у відпочинку різних соціально-демографічних груп населення, а також покращенню рівня обслуговування шляхом створення специфічного ландшафтного середовища для проведення конкретного виду рекреації і розвитку у вигляді науково-технічних розваг.

Створення спеціалізованих об'єктів ландшафтно-архітектури, заснованих на інформаційно-пізнавальному середовищі, обумовлює специфіку їх функціональної та просторової організації, а також архітектурно-планувальної структури. Виникнення такого типу об'єктів відображає результати культурних, спеціальних і матеріально-технічних досягнень.

На стадії проектування визначаються:

- функціонально-просторова організація садово-паркового простору;
- архітектурно-планувальна структура;
- напрямок основних зв'язків, склад та ємність споруд.

На основі проведеного дослідження встановлено, що формування зон, їх розмір і конфігурація у структурі парку вирішується залежно від наявних природних і територіальних ресурсів.

Такий садово-парковий простір може бути загальноосвітнім, або проектуватися за народногосподарським профілем міста, що посилить інтерес молоді та дітей до градоутворюючих професій міста.

У результаті дослідження виявлено три варіанти зонування території: відокремлені доросла та дитяча зони; безкоштовна і оплачувані зони для дорослих і дітей, що відокремлені; суміщені зони. Після розподілу зон необхідно виконати розділення зон на сектори за сферами науки.

Розподіл експонатів та моделей по території повинен логічно вести відвідувача від простих речей до таких, що потребують знання попередньо розташованих моделей, або навпаки.

Зовнішній вигляд обладнання, малих архітектурних форм, дорожньо-стежкової мережі, будівель та споруд, озеленення та освітлювальних пристроїв повинен відповідати ідеї парку. Доцільно використовувати найновіші технології для демонстрації їх властивостей.

Для забезпечення цілорічного відвідування парку доцільно проектувати павільйони та виставкові зали для експозицій та фестивалів. Освітлення, малі архітектурні форми та покриття дорожньо-стежкової мережі повинні заохотити відвідати парк у будь-яку пору року. На боротьбу з сезонністю також вплине близьке розташування парку або саду до музеїв, палаців дитячої та юнацької творчості та навчальних закладів.

На основі розроблених рекомендацій вдалося створити ескізний проект саду наукових розваг за народногосподарським профілем міста.